

Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 19 december 2013, nr. WJZ/13215682, tot wijziging van Uitvoeringsregeling Meststoffenwet en de Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen ter uitvoering van het vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn

De Staatssecretaris van Economische Zaken, handelende in overeenstemming met de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu;

Gelet op de artikelen 10, eerste lid, 11, vijfde lid, 12, derde lid en 38 van de Meststoffenwet, de artikelen 5, tweede lid en 28, tweede lid, onderdeel b en vierde lid, van het Uitvoeringsbesluit Meststoffen en artikel 4b, tweede lid, onderdeel c, van het Besluit gebruik meststoffen;

Besluit:

ARTIKEL I

De Uitvoeringsregeling Meststoffenwet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 29a, tweede lid, wordt de zinsnede 'betreft, 85 kilogram fosfaat per jaar' vervangen door: betreft:

- a. 80 kilogram fosfaat in 2014;
- b. 75 kilogram fosfaat in 2015 en per volgende jaren.

B

Artikel 30 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt '2010, 2011, 2012 en 2013' vervangen door: per jaar.
2. In het tweede lid wordt 'in 2010, 2011, 2012 en 2013, waarvan ten hoogste 85 kilogram fosfaat in de vorm van organische meststoffen' vervangen door: per jaar.
3. Het derde lid en het vierde vervallen.

C

In artikel 35a, eerste lid, wordt '31 december 2013' vervangen door: 31 december 2014.

D

In artikel 35e wordt 'en 2013' vervangen door: , 2013 en 2014.

E

In artikel 35g wordt '1 januari 2014' vervangen door: 1 januari 2015.

F

Aan bijlage Aa, tabel I, Stoffen die als meststof kunnen worden verhandeld, wordt na nummer 25 een nummer toegevoegd, luidende:

26. Reststof, die vrijgekomen is bij het ontzwellen van aardgas of biogas door winning van waterstofsulfide uit de gasstroom die onder invloed van bacteriën omgezet wordt tot elementair zwavel en bestaat uit een suspensie van elementair zwavel in water (suspensie van elementair zwavel in water).

G

In onderdeel G2, nummer 9, van bijlage Aa, tabel IV, Eindproducten van bewerkingsprocédés die als meststof kunnen worden verhandeld, categorie 1, wordt 'minerale vetten en oliën van dierlijke herkomst' gewijzigd in: vetten en oliën van dierlijke herkomst.

H

Bijlage A, tabel 1, komt als volgt te luiden:

Tabel 1 stikstofnormen per gewas

grondsoort	kleigrond	zandgrond	lössgrond	veengrond
jaar	2014–2017	2014	2014	2014–2017
Grasland (kg N per ha per jaar)				
Grasland met beweiden	345	250	250	265
Grasland met volledig maaien ¹	385	320	320	300
Tijdelijk grasland (kg N per ha per periode)				
van 1 januari tot minstens 15 april	60	50	50	50
van 1 januari tot minstens 15 mei	110	90	90	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus	250	210	210	210
van 1 januari tot minstens 15 september	280	235	235	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober	310	250	250	265
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	310	250	250	265
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	280	235	235	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	95	80	80	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	30	25	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)				
Blauwmaanzaad	110	100	100	105
Cichorei	70	70	70	70
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie tabel 2)	275	260	255	270
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie tabel 2)	225	210	205	220
Consumptieaardappelrassen, vroeg	120	120	120	120
Consumptieaardappelrassen, overig	250	235	230	245
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	165	150	150	155
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	200	185	185	190
Graszaad, Italiaans	130	120	120	125
Graszaad, rietzwenkgras	140	130	130	135
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	60	50	50	55
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	85	80	75	80
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	35	35	35	35
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	115	105	105	110
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	45	45	45	45
Graszaad, veldbeemd	110	100	100	105
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	60	50	50	55
Graszaad, westervolds	110	100	100	105
Graszaad, overig	90	80	80	85
Graszaad, overig, volgteelt	45	45	45	45
Graszoden	340	340	340	340
Haver	100	100	100	100
Maïs, bedrijven met derogatie	160	140	140	150
Maïs, bedrijven zonder derogatie	185	140	140	150
Luzerne, eerste jaar	40	40	40	40
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0
Karwij	150	140	140	145
Karwij waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	80	80	85
Koolzaad waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	45	45	45	45
Koolzaad, winter	205	190	190	195
Koolzaad, zomer	120	120	120	120

grondsoort	kleigrond	zandgrond	lössgrond	veengrond
jaar	2014–2017	2014	2014	2014–2017
Pootaardappellassen hoge norm (zie tabel 3)	140	140	140	140
Pootaardappellassen lage norm (zie tabel 3)	100	100	100	100
Pootaardappelen, uitgroei-teelt	180	165	165	170
Pootaardappellassen, overig	120	120	120	120
Suikerbieten	150	145	145	145
Triticale	160	150	150	150
Ui, overig	120	120	120	120
Vlas	70	70	70	70
Voederbieten	165	165	165	165
Wintergerst	140	140	140	140
Winterrogge	140	140	140	140
Wintertarwe	245	160	190	160
Winterui, 2e jaars plantui	170	155	155	160
Winterui, 2e jaars plantui, waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	130	120	120	125
Zaaiui	170	120	120	120
Zetmeelaardappelen	240	230	230	230
Zomergerst	80	80	80	80
Zomertarwe	150	140	140	140
Akkerbouwgewassen, overig	200	185	185	190
Bladgewassen (kg N per ha per teelt)				
Andijvie, 1e teelt	180	170	170	170
Andijvie, volgteelt	90	90	90	90
Selderij, bleek/groen	200	185	185	190
Slasoorten, 1e teelt	180	165	165	170
Slasoorten, volgteelt	105	105	105	105
Spinazie, 1e teelt	260	190	190	200
Spinazie, volgteelt	185	145	145	150
Prei	245	225	225	235
Prei waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	90	90	95
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	150	140	140	145
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	275	250	250	260
Koolgewassen (kg N per ha per teelt)				
Bloemkool	230	210	210	220
Bloemkool waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	120	110	110	115
Boerenkool	170	155	155	160
Broccoli	270	235	235	245
Chinese kool	180	155	155	160
Paksoi	180	165	165	170
Raapstelen	140	130	130	135
Rode kool	285	260	260	270
Savooiekool	285	260	260	270
Spitskool	285	260	260	270
Spruitkool	290	265	265	275
Spruitkool waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	50	50	50	50
Witte kool	320	290	290	305
Kruiden (kg N per ha per teelt)				
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	150	140	140	145
Kruiden, bladgewas, meermalig oogsten	275	250	250	260
Kruiden, wortelgewassen	200	185	185	190
Kruiden, zaadgewassen	100	90	90	95
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)				
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	120	110	110	115
Aardbei (productie)	170	155	155	160
Aardbei (productie) waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	70	70	75
Erwt, vers + rijp zaad	30	30	30	30

grondsoort	kleigrond	zandgrond	lössgrond	veengrond
jaar	2014–2017	2014	2014	2014–2017
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	190	175	175	180
Landbouwstambonen, rijp zaad	135	135	135	135
Peul	90	85	85	85
Stam/stokboon, vers	120	110	110	115
Suikermaïs	200	185	185	190
Tuinbonen, vers/peulen	75	75	75	75
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	50	50	50	50
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)				
Asperge (excl. opkweek)	85	75	75	80
Bospeen	50	50	50	50
Knolselderij	200	185	185	190
Knolvenkel/venkel	180	165	165	170
Koolraap	170	155	155	160
Koolrabi	180	165	165	170
Kroten/rode bieten	185	170	170	175
Rabarber	250	230	230	240
Radijs	80	80	80	80
Schorseneer	170	170	170	170
Winterpeen/waspeen	110	110	110	110
Witlof	100	100	100	100
Stengel/knol/wortelgewassen, overig	200	185	185	190
Groenbemesters (kg N per ha per teelt)				
Niet-vlinderbloemige groenbemesters (bladrammenas, gele mosterd, gras/granen)	60	50	50	60
Tagetes	90	80	80	90
Vlinderbloemige groenbemesters (wikke)	30	25	25	30
Bloembollengewassen (kg N per ha per teelt)				
Acidanthera	255	240	240	240
Anemone coronaria	130	125	125	125
Dahlia	110	105	105	105
Fritillaria imperialis	135	130	130	130
Gladiool, pitten	260	245	245	245
Gladiool, kralen	190	180	180	180
Hyacint	220	210	210	210
Iris, grofbollig	170	160	160	160
Iris, fijnbollig	140	135	135	135
Knolbegonia	150	145	145	145
Krokus, grote gele	175	165	165	165
Krokus, overig	90	85	85	85
Lelie	155	145	145	145
Narcis	145	140	140	140
Tulp	200	190	190	190
Zantedeschia	120	120	120	120
Bloembollengewassen, overig	165	155	155	155
Fruitteeltgewassen (kg N per ha per jaar)				
Appel	175	165	165	165
Blauwe bes	100	95	95	95
Braam	150	140	140	140
Framboos	150	140	140	140
Kers	175	165	165	165
Peer	175	165	165	165
Pruim	175	165	165	165
Rode bes	150	140	140	140
Wijnbouw	100	95	95	95
Zwarte bes	175	165	165	165
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)				
Buitenbloemen hoge norm (zie tabel 4)	200	200	200	200

grondsoort	kleigrond	zandgrond	lössgrond	veengrond
jaar	2014–2017	2014	2014	2014–2017
Buitenbloemen, overig	150	150	150	150
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)				
Bos- en Haagplantsoen	95	95	95	95
Buxus	95	95	95	95
Coniferen (inclusief kerstsparrren en dennen)	80	80	80	80
Ericaceae	70	70	70	70
Laanbomen: onderstammen	40	40	40	40
Laanbomen: spullen	90	90	90	90
Laanbomen: opzetters	115	115	115	115
Rozen (incl. zaailingen, onderstammen)	70	70	70	70
Sierheesters	75	75	75	75
Snijgroen	95	95	95	95
Trek- en besheesters	80	80	80	80
Vaste planten	175	175	175	175
Vruchtboemen: onderstammen	30	30	30	30
Vruchtboemen: moerbomen	110	110	110	110
Vruchtboemen, overig	135	105	105	105
Bosbouw (kg N per ha per jaar)				
Snelgroeïende houtsoorten voor biomassa-productie	90	90	90	90

¹ Onder 'grasland met volledig maaien' wordt mede verstaan grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan 2 jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren of waar hobbymatig gehouden dieren worden geweid.

I

In bijlage B wordt de regel

Drijfmest van varkens	Op klei- en veengrond	60
	Op zand en lössgrond	70

vervangen door:

Drijfmest van varkens	Op klei- en veengrond	60
	Op zand en lössgrond	80

J

Bijlage D wordt als volgt gewijzigd:

1. Tabel I komt als volgt te luiden:

Tabel I.: Excretieforfaits en stikstofcorrectie, behorende bij de artikelen 36, 38, 42, 43, 73 en 96

De stikstofexcreties van staldieren moeten berekend worden conform de stalbalans. In deze tabel zijn voor staldieren wel excretieforfaits opgenomen als hulpmiddel om te bepalen of gebruik gemaakt kan worden van artikel 43.

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ ²	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Bos Taurus (rund)	10					

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ 2	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Melk- en kalfkoeien (alle koeien die ten minste éénmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden; ook koeien die drooggezet zijn alsmede koeien die worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	100		Zie tabel II	Zie tabel II	Zie tabel II	–
Jongvee jonger dan 1 jaar (alle runderen jonger dan 1 jaar met uitzondering van startkalveren, witvleeskalveren, rosevleeskalveren en vleesstieren)	101	drijfmest vaste mest	4,4 2,2	36,8 31,5	10,2	– –
Jongvee van 1 jaar en ouder (alle runderen van 1 jaar en ouder inclusief overig vleesvee, maar met uitzondering van roodvleesstieren en fokstieren)	102	drijfmest vaste mest	9,5 4,7	70,2 59,9	23,5	– –
Fokstieren (stieren van 2 jaar en ouder)	104	alle	7,6	76,7	26,5	–
Witvleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca 6 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van hoofdzakelijk melk en op een leeftijd van ca. 6 maanden worden geslacht)	112	alle	1,6	8,3	–	2,2
Startkalveren voor rosevlees (kalveren van ca. 14 dagen tot ca. 3 maanden die op gespecialiseerde bedrijven worden gehouden en vervolgens op een ander bedrijf als rosevleeskalv worden gehouden)	115	alle	1,2	9,3	2,8	–
Rosevleeskalveren van ca.3 maanden tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 3 maanden en ouder die hiervoor zijn gehouden als startkalv, gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	116	alle	3,3	24,8	12,0	–
Rosevleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	117	alle	2,6	19,4	8,7	–
Weide- en zoogkoeien (koeien die ten minste éénmaal hebben gekalfd niet zijnde melk- en kalfkoeien)	120	drijfmest vaste mest	11,2 5,3	74,9 66,8	28,6	– –
Startkalveren voor roodvlees (kalveren van ca. 14 dagen tot ca. 3 maanden die op gespecialiseerde bedrijven worden gehouden en vervolgens op een ander bedrijf als roodvleesstier gehouden worden)	121	alle	1,2	9,3	2,8	–
Roodvleesstieren van ca. 3 maanden tot de slacht (stieren en ossen van 3 maanden en ouder die hiervoor zijn gehouden als startkalv en die voor de leeftijd van 24 maanden worden geslacht, inclusief vrouwelijke dieren die op deze wijze worden gemest)	122	drijfmest vaste mest	4,2 2,2	34,1 30,9	12,4	–
Ovis Aries (Schaap)	55					

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ 2	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Fokschapen (alle vrouwelijke schapen die ten minste éénmaal hebben gelammerd, inclusief alle schapen tot een gewicht van ca. 25 kg voor zover gehouden op het bedrijf waar deze schapen geboren zijn)	550	alle	0,5	10,7	3,8	–
Overige schapen	552	alle	6	7,8	2,5	–
Capra hircus (geit)	60					
Melkgeiten (alle vrouwelijke geiten die ten minste éénmaal hebben gelammerd, inclusief pas geboren lammeren en opfokgeiten tot ca. 60 dagen, en inclusief alle bokken van 7 maanden en ouder)	600	alle	0,76	6,1	3,8	–
Vleesgeiten (geiten die gehouden worden om te worden geslacht op een gewicht van ca. 10 kg)	601	alle	0,06	0,53	0,3	–
Overige geiten	602	alle	0,43	3,3	2,4	–
Equus caballus (paard)	94					
Pony's van 6 maanden en ouder en een gewicht tot ca. 250 kg	941	alle	3,3	19,3	8,4	–
Pony's van 6 maanden en ouder en een gewicht van ca 250 tot ca. 450 kg	942	alle	5,8	33,0	15,8	–
Paarden van 6 maanden en ouder en een gewicht van ca. 250 kg tot ca. 450 kg	943	alle	7,1	40,6	19,4	–
Paarden van 6 maanden en ouder en een gewicht zwaarder dan ca. 450 kg	944	alle	9,2	52,9	24,5	–
Equus asinus (Ezel)	96					
Alle ezels van 6 maanden en ouder		alle	3,6	19,3	8,4	–
Cervus elaphus (Middeneuropees edelhert)	97					
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 6 maanden en bijbehorende bokken	971	alle	0,94	18,6	6,7	–
Herten van 6 tot 12 maanden die worden gehouden om te worden geslacht	973	alle	0,44	8,6	2,8	–
Herten van 12 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	974	alle	1,09	21,4	6,4	–
Cervus dama dama (Damhert)	98					
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 3 maanden en bijbehorende bokken	981	alle	1,31	11,8	3,4	–
Alle herten van 3 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	982	alle	0,81	9,7	2,4	–
Bubalis Bubalis (Waterbuffel)	99					
Waterbuffelkoeien (alle waterbuffelkoeien die ten minste éénmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden; ook waterbuffelkoeien die droog gezet zijn of worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	991	alle	11,5	76,5	29,9	–
Waterbuffeljongvee (alle jongvee van waterbuffels tot een leeftijd van 2 jaar)	992	alle	4,3	28,7	10,1	–

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ 2	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Sus scrofa (Varken)	40					
Fokzeugen inclusief biggen jonger dan 6 weken (ten minste éénmaal gedekte of geïnsemeneerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de biggen ca. 6 weken na hun geboorte aan een ander bedrijf worden geleverd)	400	vaste mest, emissie-arm	1,03	16,7	–	4,2
		vaste mest, overige drijfmest, emissie-arm	1,03 1,4	14,2 18,0	– –	7,8 2,9
		drijfmest, overige	1,4	15,8	–	5,8
Fokzeugen inclusief biggen tot een gewicht van 25 kg (ten minste éénmaal gedekte of geïnsemeneerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg. Ook fokzeugen waarvan de biggen op het eigen bedrijf worden gehouden)	401	vaste mest, emissie-arm	2,0	23,6	–	5,9
		vaste mest, overige drijfmest, emissie-arm	2,0 2,5	19,7 25,4	– –	10,9 4,0
		drijfmest, overige	2,5	21,6	–	8,1
Opfokzeugen jonger dan 7 maanden (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemeneerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden; ook aangeleverde opfokzeugen van ca. 25 kg die worden afgeleverd op ca. 7 maanden of iets ouder; ook opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van exact 25 kg, die worden afgeleverd op ca. 7 maanden)	402	vaste mest, emissie-arm	0,76	10,4	–	2,5
		vaste mest, overige drijfmest, emissie-arm	0,76 1,00	8,5 11,2	– –	5,1 1,7
		drijfmest, overige	1,00	9,8	–	3,9
Opfokzeugen van 7 maanden en ouder (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemeneerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 7 maanden tot de eerste dekking ook opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 7 maanden of iets jonger, tot de eerste dekking)	403	Vaste mest, emissie-arm	1,02	13,2	–	3,8
		Vaste mest, overige	1,02	11,4	–	6,8
		Drijfmest, emissie-arm	1,30	14,2	–	2,7
Opfokzeugen van een gewicht van 25 kg tot eerste dekking (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemeneerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot de eerste dekking)	404	Drijfmest, emissie-arm	0,91	11,9	–	1,9
		Drijfmest, overige	0,91	10,3	–	4,1
		Opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 25 kg, die niet op 7 maanden worden afgeleverd, maar worden aangehouden tot de eerste dekking; ook opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf die worden aangehouden van exact 25 kg tot de eerste dekking)	0,91	10,3	–	4,1
Opfokberen (jonge nog niet dekrijpe beren, die worden aangehouden voor de fokkerij, van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden of iets ouder; ook beren afkomstig van het eigen bedrijf vanaf exact 25 kg)	405	vaste mest, emissie-arm	0,74	10,0	–	2,4
		vaste mest, overige drijfmest, emissie-arm	0,74 0,95	8,2 10,8	– –	4,9 1,7
		drijfmest, overige	0,95	9,3	–	3,8
Dekberen (dekrijpe beren – ook zoekberen – van ca. 7 maanden en ouder; ook aangeleverde beren van iets jonger dan 7 maanden, beren afkomstig van het eigen bedrijf te rekenen vanaf exact 7 maanden)	406	vaste mest, emissie-arm	1,3	17,9	–	5,4
		vaste mest, overige drijfmest, emissie-arm	1,3 1,8	14,9 19,4	– –	8,2 4,0
		drijfmest, overige	1,8	17,4	–	6,0
Biggen (gespeende biggen die op ca. 6 weken zijn aangeleverd en worden afgeleverd op ca. 25 kg; ook op 6 weken aangeleverde biggen die op het eigen bedrijf worden aangehouden voor de mesterij, tot exact 25 kg)	407	vaste mest, emissie-arm	0,25	3,0	–	0,7
		vaste mest, overige drijfmest, emissie-arm	0,25 0,30	2,7 3,2	– –	1,3 0,5
		drijfmest, overige	0,30	3,0	–	0,9

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ 2	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Slachtzeugen (zeugen die niet meer gebruikt worden voor de fokkerij, maar worden afgemest)	410	vaste mest, emissie-arm	1,6	20,8	–	5,1
		vaste mest, overige	1,6	17,9	–	11,4
		drijfmest, emissie-arm	2,1	22,8	–	3,4
		drijfmest, overige	2,1	21,1	–	8,8
Vleesvarkens (varkens die worden gehouden voor de slacht vanaf ca. 25 kg of iets lichter tot ca. 110 kg. Ook biggen afkomstig van het eigen, gesloten bedrijf vanaf exact 25 kg)	411	vaste mest, emissie-arm	0,71	9,4	–	2,1
		vaste mest, overige	0,71	8,0	–	4,6
		drijfmest, emissie-arm	0,75	9,9	–	1,4
		drijfmest, overige	0,75	8,9	–	3,6
Gallus gallus (Kip)	30					
Opfokhennen en -hanen van legrassen (opfokhennen en -hanen voor de vervanging van hennen en hanen van legrassen, inclusief (groot)ouderdieren, die worden afgeleverd op ca. 18 weken. Dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden, worden tot exact 18 weken meegeteld)	300	drijfmest	0,012	0,21	–	0,083
		deeppitstal	0,004	0,09	–	0,211
		alle mestbanden	0,007	0,22	–	0,073
		volièrestal	0,009	0,22	–	0,113
		overig	0,007	0,16	–	0,178
Hennen en hanen van legrassen (hennen en hanen – inclusief (groot)ouderdieren – die zijn aangeleverd op ca. 18 weken. Ook van het eigen bedrijf afkomstige hennen en hanen – inclusief (groot)ouderdieren –, vanaf exact 18 weken)	301	drijfmest	0,025	0,43	–	0,184
		deeppitstal	0,006	0,16	–	0,480
		alle mestbanden	0,014	0,46	–	0,151
		volièrestal	0,018	0,42	–	0,340
		overig	0,015	0,37	–	0,400
Opfokhennen en -hanen van vleesrassen (opfokhennen en -hanen ter vervanging van (groot)ouderdieren van vleesrassen, die worden afgeleverd op ca. 19 weken. Dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 19 weken meegeteld)	310	alle	0,004	0,09	–	0,23
Ouderdieren van vleesrassen ouderdieren – inclusief grootouderdieren – van vleesrassen, die zijn aangeleverd op ca. 19 weken. Ook van het eigen bedrijf afkomstige (ouder)dieren, vanaf exact 19 weken)	311	emissie-arm	0,018	0,63	–	0,41
		overig	0,018	0,42	–	0,63
Vleeskuikens (kippen die worden gehouden voor de slacht)	312	emissie-arm	0,011	0,48	–	0,049
		overig	0,011	0,36	–	0,150
Meleagris gallopavo (Kalkoen)	20					
Jonge kalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 0 weken tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	200	alle	0,011	0,22	–	0,2
Opfokkalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 weken tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	201	alle	0,071	1,50	–	0,8
Kalkoenen ouderdieren (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	202	alle	0,073	1,52	–	0,8
Vleeskalkoenen (kalkoenen die worden gehouden voor de slacht)	210	alle	0,048	1,01	–	0,8

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ 2	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Mustela vison (Nerts) Fokteven, (alle vrouwelijke dieren, die tenminste eenmaal zijn gedekt, met bijbehorende reuen en jongen, en nertsen voor pelsproductie)	75	vaste mest drijfmest	0,039 0,075	1,56 1,56	– –	1,1
Oryctolagus cuniculus (Konijn)	90					
Voedsters (alle vrouwelijke dieren die tenminste eenmaal gedekt zijn, met bijbehorende rammen, zogende jongen en opfokkonijnen)	900	vaste mest drijfmest	0,126 0,176	1,53	–	1,23
Vleeskonijnen (alle jonge konijnen die na het spenen zijn bestemd voor de vleesproductie)	901	vaste mest drijfmest	0,025 0,057	0,5	–	0,24
Rattus norvegicus (Bruine rat) Ratten (alle geslachtsrijpe vrouwelijke ratten)	15	alle	0,023	0,28	–	50% ⁷
Mus musculus (Tamme muis) Muizen (alle geslachtsrijpe vrouwelijke muizen)	16	alle	0,003	0,033	–	50% ⁷
Cavia porcellus (Cavia) Cavia's (alle geslachtsrijpe vrouwelijke cavia's)	17	alle	0,054	0,65	–	50% ⁷
Mesocricetus auratus (Goudhamster) Goudhamsters (alle geslachtsrijpe vrouwelijke goudhamsters)	18	alle	0,015	0,18	–	50% ⁷
Meriones unguiculatus (Gerbil) Gerbils (alle geslachtsrijpe vrouwelijke gerbils)	19	Alle	0,005	0,057	–	50% ⁷
Anas platyrhynchos (Peking eend)	81					
Ouderdieren van vleeseenden (opfokperiode tot 18 weken)	802	vaste mest drijfmest	0,037 0,110	0,0531 0,853	– –	0,588 0,266
Ouderdieren van vleeseenden (legperiode vanaf 18 weken)	803	vaste mest drijfmest	0,045 0,130	0,627 1,007	– –	0,695 0,315
Vleeseenden (eenden die worden gehouden voor de slacht)	801	vaste mest drijfmest	0,028 0,081	0,399 0,630	– –	0,405 0,174
Struthio camelus (Struisvogel) Struisvogels (alle geslachtsrijpe vrouwelijke struisvogels)	25	alle	0,56	12,3	–	50% ⁷
Dromaius novaehollandiae (Emoe) Emoe's (alle geslachtsrijpe vrouwelijke emoe's)	26	alle	0,329	7,8	–	50% ⁷
Rhea Americana (Nandoe) Nandoe's (alle geslachtsrijpe vrouwelijke nandoe's)	27	alle	0,231	5,5	–	50% ⁷
Anser cygnoides (Knobbelgans) Knobbelganzen (alle geslachtsrijpe vrouwelijke knobbelganzen)	28	alle	0,086	3,2	–	50% ⁷
Anser anser (Grauwe gans) Grauwe ganzen (alle geslachtsrijpe vrouwelijke grauwe ganzen)	29	alle	0,086	3,2	–	50% ⁷
Numida meleagris (Helmparelhoen) Parelhoenders (alle geslachtsrijpe vrouwelijke parelhoenders)	95	alle	0,009	0,3	–	50% ⁷

Diersoort of diercategorie ¹	Dier-nummer	Stalsysteem	A Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m ³ ²	B Excretie per dier per jaar in kg stikstof ³	C Excretie per dier per jaar in kg fosfaat ⁴	D Stikstof- correctie per dier per jaar in kg ⁵
Phasianus colchicus (Fazant) Fazanten (alle geslachtsrijpe vrouwelijke fazanten)	35	alle	0,006	0,12	–	50% ⁷
Perdix perdix (Patrijs) Patrijzen (alle geslachtsrijpe vrouwelijke patrijzen)	36	alle	0,002	0,11	–	50% ⁷
Columbia livia (Vleesduif) Duiven (alle geslachtsrijpe vrouwelijke duiven)	37	alle	0,0009	0,05	–	50% ⁷

Noten

¹ Als de omschrijving van de categorieën niet aansluit bij de voorkomende situatie dienen de forfaits gehanteerd te worden van de categorie die het best aansluit bij de voorkomende situatie.

² Behorende bij artikel 36 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

³ Behorende bij de artikelen 43 en 73 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Met betrekking tot artikel 73 alleen relevant voor de graasdieren en daarmee niet van toepassing op diercategorieën die vallen onder de staldieren.

⁴ Behorende bij artikel 73 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Alleen relevant voor de graasdieren en daarmee niet van toepassing op diercategorieën die vallen onder de staldieren.

⁵ Behorende bij artikel 96 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet

⁶ De mestproductie van deze dieren is reeds verrekend in het forfait van de fokschapen.

⁷ Gasvormig verlies van overige knaagdieren en overig pluimvee bedraagt 50% van de N-excretie, die volgens de stalbalans is berekend.

2. Tabel IIA komt als volgt te luiden:

Tabel IIA. Excretieforfaits per melkkoe drijfmest

Stikstofexcretie en fosfaatexcretie per koe (in kg N respectievelijk kg P₂O₅ per jaar) in relatie tot melkproductie per jaar en ureumgehalte in de melk

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Stikstofexcretie (kg) Ureumgehalte in mg/100 g									
	< 14	14	15	16	17	18	19	20	21	22
< 5.624	79,0	80,5	82,0	83,5	85,5	87,0	88,5	90,0	91,5	93,5
5.625 – 5.874	83,5	85,0	86,5	88,5	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	98,0
5.875 – 6.124	85,5	87,0	89,0	90,5	92,0	93,5	95,0	96,5	98,5	100,0
6.125 – 6.374	87,5	89,5	91,0	92,5	94,0	95,5	97,0	99,0	100,5	102,0
6.375 – 6.624	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	97,5	99,5	101,0	102,5	104,0
6.625 – 6.874	92,0	93,5	95,0	96,5	98,0	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0
6.875 – 7.124	94,0	95,5	97,0	98,5	100,5	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0
7.125 – 7.374	96,0	97,5	99,0	100,5	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	110,5
7.375 – 7.624	98,0	99,5	101,0	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	111,0	112,5
7.625 – 7.874	100,0	101,5	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	113,0	114,5
7.875 – 8.124	102,0	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	113,5	115,0	116,5
8.125 – 8.374	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	114,0	115,5	117,0	118,5
8.375 – 8.624	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5
8.625 – 8.874	108,5	110,0	111,5	113,0	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5
8.875 – 9.124	110,5	112,0	113,5	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	125,0
9.125 – 9.374	112,5	114,0	115,5	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,5	127,0
9.375 – 9.624	114,5	116,0	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	127,5	129,0
9.625 – 9.874	116,5	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	128,0	129,5	131,0
9.875 – 10.124	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,5	130,0	131,5	133,0
10.125 – 10.374	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0
10.375 – 10.624	123,0	124,5	126,0	127,5	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0
> 10.624	127,0	128,5	130,0	132,0	133,5	135,0	136,5	138,0	140,0	141,5

Vervolg Tabel IIA. Excretieforfaits per melkkoe drijfmest

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Stikstofexcretie (kg) Ureumgehalte in mg/100 g									
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
< 5.624	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0
5.625 – 5.874	99,5	101,0	102,5	104,0	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5
5.875 – 6.124	101,5	103,0	104,5	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	116,0
6.125 – 6.374	103,5	105,0	106,5	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,5	118,0
6.375 – 6.624	105,5	107,0	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,5	120,0
6.625 – 6.874	107,5	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	119,0	120,5	122,0
6.875 – 7.124	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	119,5	121,0	122,5	124,0
7.125 – 7.374	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0
7.375 – 7.624	114,0	115,5	117,0	118,5	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,0
7.625 – 7.874	116,0	117,5	119,0	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	130,5
7.875 – 8.124	118,0	119,5	121,0	123,0	124,5	126,0	127,5	129,0	131,0	132,5
8.125 – 8.374	120,0	121,5	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,5	133,0	134,5
8.375 – 8.624	122,0	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,5	133,5	135,0	136,5
8.625 – 8.874	124,5	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	134,0	135,5	137,0	138,5
8.875 – 9.124	126,5	128,0	129,5	131,0	132,5	134,5	136,0	137,5	139,0	140,5
9.125 – 9.374	128,5	130,0	131,5	133,0	135,0	136,5	138,0	139,5	141,0	142,5
9.375 – 9.624	130,5	132,0	133,5	135,5	137,0	138,5	140,0	141,5	143,0	145,0
9.625 – 9.874	132,5	134,0	136,0	137,5	139,0	140,5	142,0	143,5	145,5	147,0
9.875 – 10.124	134,5	136,0	138,0	139,5	141,0	142,5	144,0	146,0	147,5	149,0
10.125 – 10.374	136,5	138,5	140,0	141,5	143,0	144,5	146,5	148,0	149,5	151,0
10.375 – 10.624	139,0	140,5	142,0	143,5	145,0	146,5	148,5	150,0	151,5	153,0
> 10.624	143,0	144,5	146,0	147,5	149,5	151,0	152,5	154,0	155,5	157,0

Vervolg Tabel IIA. Excretieforfaits per melkkoe drijfmest

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Stikstofexcretie (kg) Ureumgehalte in mg/100 g									
	33	34	35	36	37	38	39	40	> 40	
< 5.624	110,5	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,5	122,0	123,5	
5.625 – 5.874	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	125,0	126,5	128,0	
5.875 – 6.124	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,5	127,0	128,5	130,0	
6.125 – 6.374	119,5	121,0	122,5	124,0	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	
6.375 – 6.624	121,5	123,0	124,5	126,5	128,0	129,5	131,0	132,5	134,0	
6.625 – 6.874	123,5	125,0	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	134,5	136,5	
6.875 – 7.124	125,5	127,0	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	137,0	138,5	
7.125 – 7.374	127,5	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,5	139,0	140,5	
7.375 – 7.624	130,0	131,5	133,0	134,5	136,0	137,5	139,5	141,0	142,5	
7.625 – 7.874	132,0	133,5	135,0	136,5	138,0	140,0	141,5	143,0	144,5	
7.875 – 8.124	134,0	135,5	137,0	138,5	140,5	142,0	143,5	145,0	146,5	
8.125 – 8.374	136,0	137,5	139,0	141,0	142,5	144,0	145,5	147,0	148,5	
8.375 – 8.624	138,0	139,5	141,5	143,0	144,5	146,0	147,5	149,0	151,0	
8.625 – 8.874	140,0	142,0	143,5	145,0	146,5	148,0	149,5	151,5	153,0	
8.875 – 9.124	142,0	144,0	145,5	147,0	148,5	150,0	152,0	153,5	155,0	
9.125 – 9.374	144,5	146,0	147,5	149,0	150,5	152,5	154,0	155,5	157,0	
9.375 – 9.624	146,5	148,0	149,5	151,0	152,5	154,5	156,0	157,5	159,0	
9.625 – 9.874	148,5	150,0	151,5	153,0	155,0	156,5	158,0	159,5	161,0	
9.875 – 10.124	150,5	152,0	153,5	155,5	157,0	158,5	160,0	161,5	163,0	
10.125 – 10.374	152,5	154,0	156,0	157,5	159,0	160,5	162,0	163,5	165,5	
10.375 – 10.624	154,5	156,5	158,0	159,5	161,0	162,5	164,0	166,0	167,5	
> 10.624	159,0	160,5	162,0	163,5	165,0	167,0	168,5	170,0	171,5	

Vervolg Tabel IIA. Excretieforfaits per melkkoe drijfmest

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Fosfaatexcretie (kg)	M ³ mest/7 maanden op basis van 1,7 kg P2O5/ton
< 5.624	35,2	12,1
5.625 – 5.874	36,8	12,6
5.875 – 6.124	37,6	12,9
6.125 – 6.374	38,3	13,1
6.375 – 6.624	39,0	13,4
6.625 – 6.874	39,7	13,6
6.875 – 7.124	40,5	13,9
7.125 – 7.374	41,2	14,1
7.375 – 7.624	41,9	14,4
7.625 – 7.874	42,6	14,6
7.875 – 8.124	43,4	14,9
8.125 – 8.374	44,1	15,1
8.375 – 8.624	44,8	15,4
8.625 – 8.874	45,5	15,6
8.875 – 9.124	46,3	15,9
9.125 – 9.374	47,0	16,1
9.375 – 9.624	47,7	16,4
9.625 – 9.874	48,4	16,6
9.875 – 10.124	49,2	16,9
10.125 – 10.374	49,9	17,1
10.375 – 10.624	50,6	17,4
> 10.624	52,1	17,9

3. Tabel IIB komt als volgt te luiden:

Tabel IIB. Excretieforfaits per melkkoe vaste mest

Stikstofexcretie en fosfaatexcretie per koe (in kg N respectievelijk kg P2O5 per jaar) in relatie tot melkproductie per jaar en ureumgehalte in de melk

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Stikstofexcretie (kg) Ureumgehalte in mg/100 g									
	< 14	14	15	16	17	18	19	20	21	22
< 5.624	71,5	73,0	74,5	76,0	77,5	79,0	80,5	81,5	83,0	84,5
5.625 – 5.874	76,0	77,0	78,5	80,0	81,5	83,0	84,5	86,0	87,5	88,5
5.875 – 6.124	77,5	79,0	80,5	82,0	83,5	85,0	86,5	87,5	89,0	90,5
6.125 – 6.374	79,5	81,0	82,5	84,0	85,5	86,5	88,0	89,5	91,0	92,5
6.375 – 6.624	81,5	83,0	84,5	85,5	87,0	88,5	90,0	91,5	93,0	94,5
6.625 – 6.874	83,5	84,5	86,0	87,5	89,0	90,5	92,0	93,5	95,0	96,5
6.875 – 7.124	85,0	86,5	88,0	89,5	91,0	92,5	94,0	95,5	96,5	98,0
7.125 – 7.374	87,0	88,5	90,0	91,5	93,0	94,5	95,5	97,0	98,5	100,0
7.375 – 7.624	89,0	90,5	92,0	93,5	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	102,0
7.625 – 7.874	91,0	92,5	93,5	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	102,5	104,0
7.875 – 8.124	92,5	94,0	95,5	97,0	98,5	100,0	101,5	103,0	104,0	105,5
8.125 – 8.374	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	102,0	103,0	104,5	106,0	107,5
8.375 – 8.624	96,5	98,0	99,5	101,0	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5
8.625 – 8.874	98,5	100,0	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5
8.875 – 9.124	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	111,5	113,0
9.125 – 9.374	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	110,5	112,0	113,5	115,0
9.375 – 9.624	104,0	105,5	107,0	108,5	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0
9.625 – 9.874	106,0	107,5	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	119,0
9.875 – 10.124	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	120,5
10.125 – 10.374	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	119,5	121,0	122,5
10.375 – 10.624	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5
> 10.624	115,5	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	128,0

Vervolg Tabel IIB. Excretieforfaits per melkkoe vaste mest

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Stikstofexcretie (kg) Ureumgehalte in mg/100 g										
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	
< 5.624	86,0	87,5	89,0	90,5	92,0	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	103,0
5.625 – 5.874	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	101,5	103,0	105,0
5.875 – 6.124	92,0	93,5	95,0	96,5	98,0	99,5	100,5	102,0	103,5	105,0	107,0
6.125 – 6.374	94,0	95,5	97,0	98,5	99,5	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	109,0
6.375 – 6.624	96,0	97,5	98,5	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5
6.625 – 6.874	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,0	110,5	112,5
6.875 – 7.124	99,5	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,0	109,5	111,0	112,5	114,5
7.125 – 7.374	101,5	103,0	104,5	106,0	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,5
7.375 – 7.624	103,5	105,0	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0
7.625 – 7.874	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	116,5	118,0	120,0
7.875 – 8.124	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	115,5	117,0	118,5	120,0	122,0
8.125 – 8.374	109,0	110,5	112,0	113,5	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	124,0
8.375 – 8.624	111,0	112,5	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5
8.625 – 8.874	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5	125,5	127,5
8.875 – 9.124	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	124,5	126,0	127,5	129,5
9.125 – 9.374	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,5
9.375 – 9.624	118,5	120,0	121,5	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0
9.625 – 9.874	120,5	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	133,0	135,0
9.875 – 10.124	122,0	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	132,0	133,5	135,0	137,0
10.125 – 10.374	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	139,0
10.375 – 10.624	126,0	127,5	129,0	130,0	131,5	133,0	134,5	136,0	137,5	139,0	142,5
> 10.624	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	138,5	139,5	141,0	142,5	

Vervolg Tabel IIB. Excretieforfaits per melkkoe vaste mest

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Stikstofexcretie (kg) Ureumgehalte in mg/100 g									
	33	34	35	36	37	38	39	40	> 40	
< 5.624	100,5	102,0	103,5	105,0	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	
5.625 – 5.874	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,0	114,5	116,0	
5.875 – 6.124	106,5	108,0	109,5	111,0	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	
6.125 – 6.374	108,5	110,0	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	
6.375 – 6.624	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	121,5	
6.625 – 6.874	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	120,5	122,0	123,5	
6.875 – 7.124	114,0	115,5	117,0	118,5	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	
7.125 – 7.374	116,0	117,5	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	
7.375 – 7.624	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	
7.625 – 7.874	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	129,5	131,0	
7.875 – 8.124	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	128,5	130,0	131,5	133,0	
8.125 – 8.374	123,5	125,0	126,5	127,5	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	
8.375 – 8.624	125,5	126,5	128,0	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	
8.625 – 8.874	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	134,5	136,0	137,0	138,5	
8.875 – 9.124	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	136,0	137,5	139,0	140,5	
9.125 – 9.374	131,0	132,5	134,0	135,0	136,5	138,0	139,5	141,0	142,5	
9.375 – 9.624	133,0	134,0	135,5	137,0	138,5	140,0	141,5	143,0	144,5	
9.625 – 9.874	134,5	136,0	137,5	139,0	140,5	142,0	143,5	144,5	146,0	
9.875 – 10.124	136,5	138,0	139,5	141,0	142,5	143,5	145,0	146,5	148,0	
10.125 – 10.374	138,5	140,0	141,5	142,5	144,0	145,5	147,0	148,5	150,0	
10.375 – 10.624	140,5	141,5	143,0	144,5	146,0	147,5	149,0	150,5	152,0	
> 10.624	144,0	145,5	147,0	148,5	150,0	151,5	152,5	154,0	155,5	

Vervolg Tabel IIB. Excretieforfaits per melkkoe vaste mest

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Fosfaat-excretie (kg)	M ³ mest/7 maanden op basis van 1,7 kg P2O5/ton
< 5.624	35,2	6,2
5.625 – 5.874	36,8	6,5
5.875 – 6.124	37,6	6,6
6.125 – 6.374	38,3	6,7
6.375 – 6.624	39,0	6,8
6.625 – 6.874	39,7	7,0
6.875 – 7.124	40,5	7,1
7.125 – 7.374	41,2	7,2
7.375 – 7.624	41,9	7,3
7.625 – 7.874	42,6	7,5
7.875 – 8.124	43,4	7,6
8.125 – 8.374	44,1	7,7
8.375 – 8.624	44,8	7,8
8.625 – 8.874	45,5	8,0
8.875 – 9.124	46,3	8,1
9.125 – 9.374	47,0	8,2
9.375 – 9.624	47,7	8,4
9.625 – 9.874	48,4	8,5
9.875 – 10.124	49,2	8,6
10.125 – 10.374	49,9	8,7
10.375 – 10.624	50,6	8,9
> 10.624	52,1	9,1

ARTIKEL II

De Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen wordt als volgt gewijzigd:

Aan de in bijlage B. opgenomen lijst relatief stikstofbehoefte gewassen, worden op alfabetische volgorde de volgende gewassen toegevoegd:

Japanse haver
Tagetes, mits geteeld uiterlijk 16 juli.

ARTIKEL III

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2014.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 19 december 2013

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkma*

TOELICHTING

1. Inleiding

In de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet zijn ondermeer de voorschriften opgenomen ter uitvoering van de Meststoffenwet en het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet. De Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen bevat regels ter uitvoering van het Besluit gebruik meststoffen (hierna: Bgm).

Een deel van de voorschriften in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet en de Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen strekken tot uitvoering van het vierde actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn. Dit actieprogramma heeft een looptijd van 1 januari 2010 tot en met 31 december 2013 en wordt opgevolgd door het vijfde actieprogramma. Het vijfde actieprogramma heeft een looptijd van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2017.

Het vijfde actieprogramma bevat meer maatregelen die ten uitvoer worden gelegd in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, het Besluit gebruik meststoffen, de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet en de Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen. Laatstgenoemde regelingen zullen meerdere keren worden gewijzigd om alle maatregelen uit het vijfde actieprogramma ten uitvoer te leggen.

In de onderhavige regeling worden de volgende maatregelen uit het vijfde actieprogramma ten uitvoer gelegd:

- verlagen van de fosfaatgebruiksnormen voor gronden met een lage fosfaattoestand in 2014 en 2015 conform de indicatieve normen die daarvoor in het vierde actieprogramma zijn opgenomen;
- continuering van de regeling voor fosfaatreparatiebemesting en het mogelijk maken van het geheel opvullen van de hiermee gepaard gaande fosfaatgebruiksnorm met organische meststoffen;
- opnieuw vaststellen van de stikstofgebruiksnormen omdat de huidige normen tot en met 2013 gelden;
- verhoging van de stikstofgebruiksnormen voor Zantedeschia en voor gras geteeld op klei;
- verhoging van de werkingscoëfficiënt voor varkensdrijfmest op zand- en lössgronden;
- 100% inrekenen van excretiefactoren;
- uitbreiden van de lijst vanggewassen met Japanse haver en Tagetes.

Tot slot wordt de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet op drie punten gewijzigd die niet volgen uit het vijfde actieprogramma. Dit betreft:

- verlengen periode pilot mineralenconcentraat;
- uitbreiden van de lijst van stoffen die als meststof kunnen worden verhandeld;
- verbeteren van de tekst van een eindproducten van bewerkingsprocédés die als meststof kunnen worden verhandeld.

2. Hoogte fosfaatgebruiksnormen (artikel I, onderdeel A)

In het vierde actieprogramma zijn voor de jaren 2014 en 2015 indicatieve fosfaatgebruiksnormen opgenomen, die moeten bewerkstelligen dat in 2015 gemiddeld een niveau van evenwichtsbemesting zal zijn bereikt. Dit komt neer op een niveau waarbij de fosfaatgebruiksnormen gemiddeld genomen overeen komen met de opname door het gewas, inclusief een onvermijdelijk verlies van maximaal 5 kilogram fosfaat per hectare. Het risico op uitspoeling van fosfaat naar het oppervlaktewater is het grootst bij fosfaatverzadigde gronden. Alhoewel de relatie niet één-op-één is, bevatten fosfaatverzadigde gronden over het algemeen een grote bodemvoorraad aan fosfaat en hebben ze een hoge fosfaattoestand. Met het oog daarop wordt de normverlaging conform de indicatieve waarden uit het vierde actieprogramma in het vijfde actieprogramma inderdaad doorgezet. Daarmee wordt op langere termijn naar een gemiddeld neutrale fosfaattoestand van de Nederlandse landbouwgrond toegewerkt. De fosfaatgebruiksnormen voor gronden met een hoge fosfaattoestand zijn in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet opgenomen en zullen met ingang van 1 januari 2015 worden verlaagd. De fosfaatgebruiksnormen voor gronden met een neutrale fosfaattoestand zijn thans in De Meststoffenwet opgenomen en zullen in Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet worden opgenomen. De fosfaatgebruiksnormen voor gronden met een lage fosfaattoestand zijn in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet opgenomen. Voor bouwland met een lage fosfaattoestand wordt de fosfaatgebruiksnorm in 2014 op 80 kg/ha/jaar en vanaf 2015 op 75 kg/ha/jaar vastgesteld. De onderhavige regeling strekt tot wijziging van de fosfaatgebruiksnormen voor gronden met een lage fosfaattoestand.

3. Fosfaatreparatie (artikel I, onderdeel B)

Zeer fosfaatarme gronden leveren een verminderde gewasopbrengst op. Met het oog daarop is onder het vierde programma een regeling getroffen voor zogenaamde fosfaatreparatiebemesting: op grasland met een PAL-getal lager dan 16 en op bouwland met een Pw-getal lager dan 25 mag

gedurende vier jaar een hogere fosfaatgebruiksnorm toegepast worden. Deze regeling wordt onder het vijfde actieprogramma gecontinueerd.

Nu gold daarbij tot nu toe dat op bouwland de extra hoeveelheid fosfaat uitsluitend mocht worden gegeven in de vorm van fosfaatkunstmest. Dit om te ontmoedigen dat ondernemers om redenen van de financiële vergoeding dierlijke mest toedienen in situaties waarin dat landbouwkundig niet doelmatig is.

De lage fosfaattoestand van de bodem moet echter blijken uit een recent bodemonmonster. Daarmee staat de landbouwkundige doelmatigheid van fosfaatreparatiebemesting in de praktijk steeds vast. Met het oog daarop zal onder het vijfde actieprogramma mogelijk gemaakt worden dat ook op bouwland de reparatiemestgift geheel in de vorm van organische meststoffen, waaronder dierlijke mest, gegeven wordt. In artikel 30, tweede lid, vervalt de zinsnede dat fosfaatreparatie tot maximaal 85 kilogram per hectare per jaar met organische meststoffen is toegestaan. Hiermee wordt fosfaatreparatie op bouwland met zowel anorganische als organische meststoffen mogelijk.

4. Verlengen pilot mineralenconcentraat (artikel I, onderdelen C, D en E)

De pilot mineralenconcentraat wordt met een jaar verlengd. In dit jaar vinden afrondende metingen plaats bij de bedrijven die reeds als deelnemer aan de pilot zijn aangewezen. Er worden in 2014 geen extra bedrijven aangewezen die aan de pilot mee kunnen doen. Bij de bedrijven die mineralenconcentraat wordt de kwaliteit van het mineralenconcentraat gemonitord. Bij de bedrijven die mineralenconcentraat gebruiken zal via een steekproef het nitraatgehalte in het grondwater worden gemonitord.

5. Wijziging lijst van stoffen die als meststof kunnen worden verhandeld (artikel I, onderdeel F)

Bijlage Aa, tabel I, wordt uitgebreid met suspensie van elementair zwavel in water. Deze reststof is een zwavelmeststof, dat ontstaat bij de zuivering van aardgas of biogas. Elementair zwavel is opgenomen als meststof in bijlage 1, onderdeel D. Anorganische meststoffen met secundaire nutriënten, nr 3: vrij zwavel bij Verordening (EG) nr. 2003/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 inzake meststoffen. Deze EG-meststof is een vaste stof met tenminste 98% S (245%: SO₃). Deze reststof die nu wordt toegevoegd is geen vaste stof, maar een suspensie. De grondstof komt vrij bij een biologisch verwijderingsproces, de bewerking van de grondstof is een industrieel proces. De stof is beoordeeld en voldoet aan de eisen die aan meststoffen gesteld worden.

6. Wijziging lijst van eindproducten van bewerkingsprocédés die als meststof kunnen worden verhandeld (artikel I, onderdeel G)

Bijlage Aa, tabel IV, bevat de lijst van eindproducten van bewerkingsprocédés die als meststof kunnen worden verhandeld. De wijziging in het onderdeel G2, nummer 9, is een tekstuele correctie – een vet kan immers niet tegelijk van minerale en dierlijke herkomst zijn – en houdt geen inhoudelijke wijziging in.

7. Stikstofgebruiksnormen (artikel I, onderdeel H)

De stikstofgebruiksnormen moeten waarborgen dat een aanvaardbaar nitraatgehalte in grond- en oppervlaktewater wordt bereikt. Metingen wijzen uit dat het nitraatgehalte in het grondwater in de zand- en lössgebieden nog aanzienlijk boven de gewenste waarde ligt; modelberekeningen door Wageningen UR laten zien dat deze gewenste waarde ook niet haalbaar is bij de huidige gebruiksnormen. Verbetering vergt een terughoudender gebruik van stikstofhoudende meststoffen. Met het oog daarop zullen vanaf 2015 lagere stikstofgebruiksnormen voor uitspoelingsgevoelige gewassen in het zuidelijk zand- en lössgebied gaan gelden. Voor de overige grondsoorten is geen aanleiding tot het aanscherpen van de stikstofgebruiksnormen. Voor de gewassen grasland (op kleigrond) en Zantedeschia (op alle grondsoorten) worden de stikstofgebruiksnormen voor de periode 2014–2017 verhoogd om deze meer in overeenstemming te brengen met het landbouwkundig bemestingsadvies. De stikstofgebruiksnorm voor grasland met beweiden op kleigrond wordt verhoogd van 310 kg nitraat per hectare per jaar naar 345 kg nitraat per hectare per jaar. De stikstofgebruiksnorm voor grasland met volledig maaien op kleigrond wordt verhoogd van 350 kg nitraat per hectare per jaar naar 385 kg nitraat per hectare per jaar. De stikstofgebruiksnorm voor Zantedeschia wordt voor alle grondsoorten verhoogd van 110 kg nitraat per hectare per jaar naar 120 kg nitraat per hectare per jaar.

De onderhavige wijzigingsregeling geeft uitvoering aan artikel 28, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet en vermeldt de stikstofgebruiksnormen voor de grondsoorten klei en veen voor de jaren 2014 tot en met 2017 en voor de grondsoorten zand en löss voor het jaar 2014. De stikstofge-

bruiksnormen zijn opgenomen in bijlage A, tabel 1, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Tevens voorziet de wijzigingsregeling in bovengenoemde aanpassingen met betrekking tot grasland en Zantedeschia. De stikstofgebruiksnormen zijn merendeels afgeleid van de bemestingsadviezen uit de zogenaamde 'Adviesbasis voor bemesting' (PPO, 2003).

Vanaf 1 januari 2015 zal bijlage A, tabel 1, worden uitgebreid met stikstofgebruiksnormen voor het zuidelijk zand- en lössgebied. Voor uitspoelingsgevoelige gewassen in het zuidelijk zand- en lössgebied zullen dan lagere stikstofgebruiksnormen worden vastgesteld dan normen die nu in de tabel voor zandgrond en lössgrond worden vastgesteld. De stikstofgebruiksnormen voor de overige zand- en lössgebieden zullen op hetzelfde moment voor de periode 2015–2017 worden vastgesteld.

8. Werkingscoëfficiënt varkensdrijfmest zand- en lössgronden (artikel I, onderdeel I)

Werkingscoëfficiënten bepalen voor welk percentage de hoeveelheid stikstof in dierlijke en andere meststoffen in aanmerking genomen worden bij de hoeveelheid stikstof die totaal op de bodem gebracht mag worden. Door de werkingscoëfficiënt voor varkensdrijfmest op zand- en lössgronden, waar dit een veel toegepaste mestsoort is, te verhogen van 70 naar 80%, wordt de hoeveelheid stikstof uit deze mestsoort die in aanmerking genomen moet worden bij de invulling van de stikstofgebruiksnormen dus groter, en kan daar bovenop minder stikstof uit andere meststoffen gebruikt worden. Deze maatregel beperkt dan ook de stikstofbemesting in de betreffende gebieden en zorgt ervoor dat de voorziene korting op de stikstofgebruiksnormen voor uitspoelingsgevoelige gewassen in het zuidelijke zand- en lössgebied, die voorzien is voor 2015, beperkt kan blijven tot 20%.

9. 100% inrekenen van excretiefactoren (artikel I, onderdeel J)

De wettelijke excretiefactoren zijn gemiddelde waarden. Op basis van de forfaits wordt gecontroleerd of veehouders genoeg dierlijke meststoffen van het bedrijf hebben afgevoerd om binnen de gebruiksnormen te blijven voor de landbouwgronden die bij het bedrijf in gebruik zijn. Veehouders die in werkelijkheid een lagere excretie realiseren, moeten mest afvoeren volgens het forfait en dus meer afvoeren dan strikt noodzakelijk. Doen zij dat niet, dan lopen het risico beboet te worden. Bij de start van het gebruiksnormenstelsel is, om het risico op onterechte beboeting voor bedoelde groep te verkleinen, besloten bij controle en handhaving een grens van 95% van het excretieforfait te hanteren. Dit is verwerkt in de excretiefactoren voor graasdieren. Dat betekent echter dat veehouders die in werkelijkheid een hogere excretie realiseren op basis van de wettelijke excretieforfaits minder dierlijke mest van hun bedrijf af hoeven te voeren dan nodig is om binnen de voor het bedrijf geldende gebruiksnormen te blijven. De gehanteerde marge van 95% versterkt dit effect. Dit is vanuit milieuoogpunt wel een ongewenste situatie. Om die reden worden de excretieforfaits voor graasdieren op 100% gesteld.

10. Uitbreiden van de lijst vanggewassen met Japanse haver en Tagetes (artikel II)

De Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen bevat regels ter uitvoering van het Besluit gebruik meststoffen (hierna: Bgm). Laatstgenoemd besluit heeft onder meer tot doel de belasting van de bodem en het water door fosfaat en stikstofverbindingen afkomstig uit dierlijke meststoffen, zuiverings-slib, compost, overige organische meststoffen en stikstofmest terug te dringen. Zo is het verboden op grasland de graszode te vernietigen. Op dit verbod bestaat een aantal uitzonderingen. Een van deze uitzonderingen is opgenomen in artikel 4b, eerste lid, onderdeel c, van het Bgm en betreft de situatie dat in de periode van 1 februari tot en met 10 mei op grasland dat is gelegen op zand- of lössgrond, direct aansluitend op de vernietiging van de graszode op de desbetreffende grond de teelt van een bij ministeriële regeling aangewezen relatief stikstofbehoefte gewas aanvangt. Deze lijst met relatief stikstofbehoefte gewassen is opgenomen in bijlage B van de Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen.

Een van de in het vijfde actieprogramma opgenomen maatregelen betreft uitbreiding van het aantal relatief stikstofbehoefte gewassen. De onderhavige wijziging van de Uitvoeringsregeling gebruik meststoffen voorziet erin de in bijlage B opgenomen lijst met relatief stikstofbehoefte gewassen uit te breiden met Japanse haver en Tagetes.

Uitbreiding van de lijst met deze twee gewassen is in overweging genomen op verzoek van de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur. Omtrent het verzoek is advies ingewonnen bij de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet. Deze oordeelde dat beide gewassen gezien de criteria die daarvoor worden gehanteerd kunnen worden aangemerkt als stikstofbehoefte gewas. Voor Tagetes geldt daarbij de voorwaarde dat de teelt moet aanvangen op uiterlijk 16 juli, gezien de geringere opnamecapaciteit voor stikstof.

11. Regeldrukparagraaf

Artikel I

De onderdelen A, B en H van deze regeling wijzigen de hoogte van gebruiksnormen en het type meststof dat voor fosfaatreparatiebemesting gebruikt mag worden. Strikt genomen leidt dit niet tot een wijziging van de administratieve lasten, toezichtlasten of inhoudelijke nalevingskosten. Wel is er sprake van een bedrijfseffect omdat de hoogte van een gebruiksnorm van invloed kan zijn op de gewasopbrengst. In het geval van de aangescherpte fosfaatgebruiksnorm wordt de opbrengst mogelijk lager; in het geval van reparatiebemesting en verhoging van de stikstofgebruiksnormen voor grasland en Zantedeschia wordt de gewasopbrengst mogelijk hoger.

De maatregelen zijn nodig om te voldoen aan de doelstellingen uit het vijfde actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn. Het instrumentarium van normering van mestgift is effectief en efficiënt gebleken in het licht van de te behalen doelen. Een weging van mogelijk minder belastende alternatieven is derhalve niet aan de orde. De maatregel heeft een effect voor 15.918 graslandbedrijven op klei, 41 bedrijven die Zantedeschia telen en 32.544 bedrijven die één of meer bouwlandpercelen met fosfaattoestand laag hebben (niveau 2012).

De onderdeel C, D en E van deze regeling zien op een verlenging van de pilot mineralenconcentraat met een jaar. Deze wijziging leidt niet tot een wijziging van de regeldruk.

Onderdeel F van deze regeling ziet op de uitbreiding van bijlage Aa met een aantal stof die als meststof kan worden verhandeld. Deze uitbreiding leidt niet tot een wijziging van de regeldruk. Wel gaat hier een positief bedrijfseffect van uit (gunstiger afzetmogelijkheden voor de producent van deze reststof).

Onderdeel G van deze regeling behelst een tekstuele correctie. Deze wijziging leidt niet tot een wijziging van de regeldruk.

Onderdeel I van deze regeling ziet op de verhoging van de excretiefactoren voor graasdieren.

Onderdeel J van deze regeling ziet op de verhoging van de werkingscoëfficiënt voor varkensdrijfmest in het zand- en lössgebied. Deze wijzigingen leiden niet tot een wijziging van de regeldruk. Er gaat wel een negatief bedrijfseffect vanuit (meer mestafvoer noodzakelijk). Voor deze wijzigingen geldt, dat het instrumentarium niet verandert. Een weging van mogelijk minder belastende alternatieven is derhalve niet aan de orde.

Artikel II

Dit onderdeel van de regeling voegt twee nieuwe gewassen toe aan de lijst van vanggewassen. Deze uitbreiding leidt niet tot een wijziging van de regeldruk. Wel gaat hier een positief bedrijfseffect van uit (meer mogelijkheden boeren).

12. Uniforme openbare voorbereidingsprocedure

Op grond van artikel 43, eerste lid, onderdeel b, van de Meststoffenwet is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing op het vaststellen van de stikstofgebruiksnormen, de fosfaatgebruiksnormen voor fosfaatarme gronden en de werkingscoëfficiënt (artikel I, onderdelen A, H en I). Het ontwerp van deze onderdelen is op 31 oktober 2013 gedurende zes weken ter inzage gelegd. Hiervan is mededeling gedaan in de Staatscourant. Zienswijzen konden in dezelfde periode worden ingediend via www.internetconsultatie.nl. Er zijn 2 zienswijzen ingediend, één door een individuele burger en één door de Unie van Waterschappen.

De betreffende burger uit zijn bedenkingen bij de uitvoerbaarheid van de regeling, in verband met de controleerbaarheid en (kostbare) handhaafbaarheid ervan en het volgens hem beperkte effect dat de regeling zal sorteren. Hij ziet oplossingen eerder in beperking van de verkoop-, import- en productieomvang van meststoffen.

De Nitraatrichtlijn vereist dat de hoeveelheid meststoffen die op het land gebracht wordt, begrensd wordt. In die zin is de regeling daarvan hoe dan ook noodzakelijk. Dit gebruiksnormenstelsel is controleerbaar en handhaafbaar doordat Dienst Regelingen beschikt over gegevens over dieraantallen en, percelen en mesttransporten. Aan de hand daarvan kan de naleving van de gebruiksnormen administratief gecontroleerd worden. In aanvulling daarop controleert de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit in het veld. In aanvulling hierop kent Nederland ook regels ter regulering van de productieomvang. Dit instrumentarium vormt inderdaad een belangrijke ondersteuning van het gebruiksnormenstelsel.

De zienswijze van de Unie van Waterschappen ziet op de verhoging van de stikstofgebruiksnormen voor grasland op klei. De Unie heeft daar vanuit milieuoogpunt bezwaren tegen. Reden daarvoor is dat uit het Meetnet Nutriënten Landbouw Specifiek Oppervlaktewater (MNLISO) blijkt dat op 25 procent van de meetlocaties die in een graslandgebied met klei zijn gelegen, de kwaliteit van het

oppervlaktewater niet voldoet aan de waterkwaliteitsnormen van de Europese Kaderrichtlijn Water. De Unie vermoedt dat een verdere verhoging van de stikstofgebruiksnorm met 10 procent zal leiden tot een verdere verslechtering van de situatie. De KRW staat dit niet toe. De KRW heeft als doel de waterkwaliteit te verbeteren en eist een 'stand still' van de feitelijke toestand van het water als minimumvoorwaarde. Dit betekent er geen verdere verslechtering van de waterkwaliteit mag plaatsvinden. Gelet op het feit dat de waterkwaliteit in deze gebieden nu al tekort schiet, is het volgens de Unie milieukundig niet verantwoord de stikstofgebruiksnorm voor grasland op klei te verhogen. Aanleiding voor de voorgenomen verhoging van de stikstofgebruiksnorm op grasland op klei vormen de signalen uit de praktijk dat opbrengsten dalen, in combinatie met het feit dat de huidige gebruiksnorm onder het niveau van het landbouwkundige bemestingsadvies ligt. Nederland heeft de stikstofgebruiksnormen voor grasland op klei in 2008 en 2009 verlaagd tot het huidige niveau. De op derogatiebedrijven (altijd graslandbedrijven) gemeten nitraatconcentraties in het slootwater zijn, wellicht hierdoor, inderdaad significant gedaald tussen 2007 en 2011; in dezelfde periode daalden de opbrengsten. Dit ging gepaard met gelijk blijvende stikstofbodemoverschotten. Het is dan ook niet evident dat overschot (en gebruiksnorm) en gemeten oppervlaktewaterkwaliteit een duidelijke relatie met elkaar hebben. In dat licht wordt de opbrengstderving een te zwaar gevolg geacht om het middel – de vanuit landbouwkundig oogpunt suboptimale norm – in stand te houden. De zienswijze van de Unie wordt daarom niet gehonoreerd.

13. Vaste verandermomenten

Over de inhoud van het vijfde actieprogramma is overleg gevoerd tussen de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Europese Commissie. Het programma is op 19 december 2013 nogmaals in het Nitraatcomité besproken. De regeling strekt tot uitvoering van het vijfde actieprogramma en treedt op 1 januari 2014 in werking.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijksma*